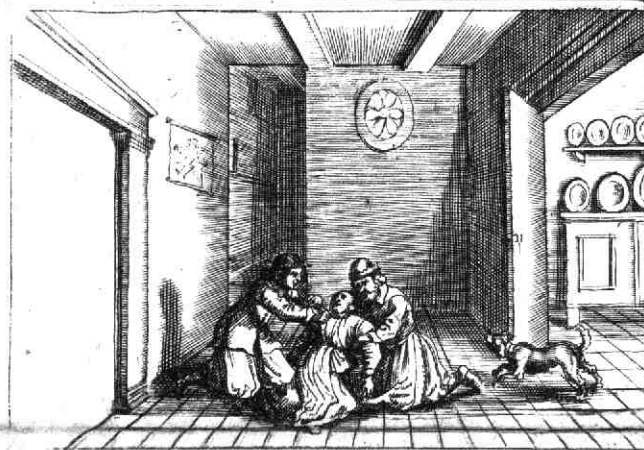

**Waerachtigh verhael, van de schrickelijcke moordt, gedaen
binnen Uytrecht aen de dienst-maegt van de domheer
Gijsbertus Renner, door Augustijn Vos, backer aldaar, en sijn
soon Pieter Vos, op den 24. Augusty 1661**

<https://hdl.handle.net/1874/20612>

W A E R A C H T I G H V E R H A E L,

Van de schrickelijke Moordt, gedaen binnen Uytrecht aen de Dienst-maegt van de Domheer Gijsbertus Renner, door Augustijn Vos, Backer aldaer, en sijn Soon Pieter Vos, op den 24. Augusty 1661.

Unstige Leser,

Ons voornemen is/ om D. E. hier vooz oogten te stellen een schouwspel / soo bvoevigh als in veele jaren in ons Vaderlant niet en is gehoort of gesien; waer van alleen de gierigheyt en geltzucht oorzsaek is.

Alsoo Augustijn Vos, backer tot Uytrecht/ neffens sijn huysvrouw en Pieter sijn soon/ hebben beleden bupten pepne en banden vooz den E. den gerecht tot Uytrecht / met dese verklaringe: Dat op Saturdag/ zijnde den 24. Augusty 1661. dat hy/ Pieter de Vos, staende vooz sijn deur/ dat een huysman haer quam bzaegen of de oude Schout van Zeyst noch was ten huysse van den Heer de Kienmes? Zy antwoorde ja/ en geloofde dat hy noch in haer buermans huys was; hem bzaegde wat de Schout daer dede? de huysman gaf tot antwooydt/ dat hy vermeende dat de Domheer eenigh lant van hem soude koopen: waer op Augustijn en sijn Soon binnen sijn gegaen/ en tegen malkanderen seide: Daer moet tegenwooydigh by onse buerman gelt wesen/ waer op zy bepde op haer ophamer sijn gegaen/ zeggende sijn Soon Pieter/ tot sijn Vader; ghy hebt soo dickwils geklaecht om gelt/ hier is nu kans om gelt te krijgen. Ghy hebt gehoort dat de Domheer van de Schout heeft lant gekocht/ daer moet wel gelt in huys wesen. Vader dat ich eens sagh/ als den Domheer niet t'huys was/ stillekens in t'huys te koomen; en Oxfeltjen de meyt om hals bzingen: waer op de Vader antwoorde: Als dit eens uytquam/ so waren wy al ons leven bedorven/ en ghy soudt moeten sterben. Waer op de Soon antwoorde: Ich sal daer wel in huys koomen/ en ghy soudt niet aen siet of weet. Daer op de Vader in by wesen van sijn Vrouw en Soon/ naer verschepte beramingen besloten/ en t'quaet voornemen in t'werck te stellen/ en daer op beraetslaegde/ zeyde des Saturdaghs avont/ de knecht met de andere kinders te belasten om des Sondaghs' s morgens vroeck na de kerck te gaen/ gelijk geschiet is: en met sijn Vrouw en Pieter sijn Soon waren besproken/ so daer eenigh onraet tusschen quam in t'voltrecken van haer desyn/ als hy met sijn Soon soude doende wesen/ dat de Moeder haer dan soude waershouwen met het kloppen aen de zyden muer van de ophamer met een besemstock. Hier op is t'gevolgt dat des anderen daeghs/ zijnde des Sondaghs/ als de knecht en kinderen naer de kerck waren/ so heeft Pieter de Soon op de koozn solder gegaen/ en uyt de venster gesien dat de Domheer naer de kerck donck/ denckende op sijn voornemen/ dat het nu tijdt was in t'werck te stellen/ en is zo van boven gekoomen/ gaende in t'schuertjen/ haelde aldaer een touw/ dat de knippers in t'schaben van de emmers gebuycken. Het touw by hem gesteken hebbende/ is na boven by sijn Vader op de keuckenkamer gekomen/ seggende: Vader laet ons gaen/ ik heb het touw al by mijn/ en oock gesien dat de Domheer naer de kerck is gegaen. Maer eer zy haer Dypvelsche Moozt in t'werck stelden/ besloten zy in s' Moeders presentie/ zo haest zy de dienstmaeght Oxfeltjen soudent omgebracht hebben/ in den turkskeldec onder den trap te begraven. Hier op sijn de Vader en de Soon uyt het huys gegaen/ schellende aen de deur van den Domheer/ de Moeder terwyljen in het voozhuys staen/ maecte semblant of zy het voozhuys beegde/ tot dat de deur door de meyt open gedaen wierdt. De Soon seide terstont goeden dagh Oxfeltjen/ hier op de Vader terstont oock volghende: De deur met de voet van achteren roestiet. Hier op de Soon Pieter terstont zeyde: Oxfeltjen ghy sult ons u E. Heeren gelt wijzen/ of ghy sult sterben. Waer op de meyt seer verbaest achter naer de keucken liep; Waer op de Soon Pieter haer terstont op de hielen volgede/ en haer achterhaelde dicht by de keucken deur: En vau ter zede daer vast

greep/ (al-hoe-wel zy haer seer weerde) het touw haer voozt om den hals smeed. Waer op zy twee a drie reyse schreeude/ Moozt! Moozt! eyndelijck heeft de Soon Oxfeltjen/ met t'touw om den hals onder de voet gesmeten/ de Vader haer armen om t'lijf vast hieldt; waer op Pieter de Soon het touw zo vast heeft toegetrocken als hy kost/ zettende op t'touw of strick den dupin op de keel/ tot dat 'er geen leven meer in was. Namens de sleutels uyt haer zack/ en bvoegen t' doode lichaem na de kelder/ alwaer de Soon haer t'touw van den hals dede/ en het doode lichaem met turven bedekte. De Vader en de Soon sijn zo uyt de kelder gekomen/ om haer Dypvels voornemen vozder in t'werck te stellen/ en na de Domheers comptoir te gaen/ zo hebben zy een geklop gehoort/ aen de zyden muer van haer boven kamer/ alsoo de Moeder een knecht van den Domheer/ Julianphas van Wijk zack vooz by komen/ en aldernaest de Domheer hardt hoorde bellen; so heeft sy met de beusenstock (daer sy het huys mede beegde) op de bovenkamer tegen de spde-muer en de deur haest geklopt: Waer over zy van achter over de muer seer verbaest sijn t'huys gekomen/ verhaelde hoe zy de meyt van de Domheer haer buerman hadden verwozt. Den Soon Pieter verklaerde mede dat hy het touw noch den zelven avont de lits afgesneden. en over de muer/ terwyl de knecht achter in de stal was/ aen een venster van den Domheer gebonden had; en dat hy de sleutels van de voozs. meyt in sijn sack had gedragen/ en daer na door een tralp of hojde in de Domheers kelder onder een lep ofte steen gelept.

Dus verre is gesproken van dese gruwelijcke moozt/ sullen nu in t'kozt verhalen hoe deselve is uytgekomen.

Dooy den E. Gerecht heeft de Moeder verklaert/ dat seker Suur-wijf/ als de Vader en Soon so verbaest van achter over de muer in huys quamen/ tot harent Bvoodt quam halen/ en bzaegde: Trintje, is 'er swarigheyt? Daer op sy haer tot antwooydt gaf: Ja wel swarigheyt! Waer van d' eerste suspitie gekomen is/ alsoo de Magistraet sulcx van dese vrouwe ter ooren quam/ die haer ontboden. Dese vrouwe vooz by des Backers deur gaende/ bzaegde des Backers vrouwe: waer gaet ghy heenen? kreeg tot antwooydt: ich moet vooz de Heeren koomen/ om van dis seyt getuppenis te geven, Waer op des Backers vrouwe seide: wat wilt ghy getuppen/ ghy hebt niet gesien?

Noch vyzinpael dooy een Berbergier/ die op de sluyts ging wandelen vooz des Backers deur/ oogh houdende op de Schont/ also men onder Predicatie niet magh tappen/ dese waert haer hebbende sien ingaen/ wiert dooy belofte vermaent/ sulcx niet te verbeeyde/ en oock uyt zeeze sulcx beloofde/ dis licht anders deselve gang gegaen hadt; maer hy by geselschap zynde/ liet hem eenige wooyden ontvallen/ waer over hy oock in hechtenis geraecte/ en gedwongen wiert de waerheyt te belyden/ t' geen hy schyztelijck/ om sijn hoogen Eedt niet te bzyken/ gedaen heeft; sy-lupden hadden hem van achteren in t'huys gebzaecht/ en het doode lichaem getoont/ dar over hy seer gealtereert t'huys gekomen was. Dit verklaert hebbende/ zyn sy alle by ter ynnbanck gebzaecht/ t' geen Augustijn Vos, en sijn vrouwe Trintje/ Riddersbach, dooy-stonden; maer de Soon Pieter schoot daer in te kozt/ die de moozt datelijck bekende.

Waer op haer sententie wiert gemaecht/ dat de Vader en Soon levendig soude gerabzaecht worden/ en de Moeder gewoigt/ dat 'er de doot soude nabolgen/ t' geen voltrocken is in November/ 1661; de Vader en Moeder eerst/ en de Soon een dagh daer na; en haer lichaem tin toon gestelt op Staken/ met een kneppl tusschen 'er bepde/ bupten de Stolfsteegh-poort; t'onde in t' sterben berou te hebben van hare gruwelijcke misdaet. Dus verre heb ich den Leser dit willen mede delen/ so my vooz waerheyt bericht is.